

УДК 342.9
DOI <https://doi.org/10.32782/3922129>

Чалик В. Р.,
*викладач кафедри загальноправових дисциплін
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*

ПРАВОВІ ПІДСТАВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ НАСЕЛЕННЯ

LEGAL FUNDAMENTALS FOR THE FUNCTIONING OF INFORMATION RESOURCES IN THE FIELD OF SOCIAL PROTECTION OF THE POPULATION

У статті автором визначено коло інформаційних ресурсів у соціальній сфері, узагальнено перелік соціальної інформації, що в них циркулює, визначено основні нормативно-правові акти, що регулюють їх функціонування, виявлено недоліки вітчизняного законодавства у цій сфері та перспективи його удосконалення з метою наближення реалізації цілей Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери. З'ясовано, що до інформації, що забезпечує реалізацію соціальних прав громадян, та циркулює в інформаційних ресурсах соціальної сфери відносяться відомості: що дають можливість звернутись за державною соціальною допомогою на дітей; про соціальний статус громадянина; що містяться у свідоцтві про загальнообов'язкове державне соціальне страхування, в пенсійному посвідченні, у електронній пенсійній справі; про інвалідність особи; про заробітну плату, сплачені страхові внески, розмір пенсії; про призначення житлових субсидій, соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям; про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах тощо. Визначено перелік інформаційних ресурсів у соціальній сфері. Виявлено такі недоліки правового регулювання функціонування інформаційних ресурсів у соціальній сфері як відсутність системного підходу; не урегульованості використання інституціями соціального захисту в соціальній сфері таких ресурсів як електронний кабінет, веб-портал, веб-сайт, портал електронних послуг; відсутність механізмів зворотного зв'язку із громадянами щодо якості цих ресурсів; недостатній рівень інформаційної взаємодії органів публічної влади у соціальній сфері; не відповідність міжнародним стандартам захисту персональних даних та транспарентності органів публічної влади.

Ключові слова: *соціальна сфера, соціальні права, соціальна інформація, соціальні послуги, соціальні інституції, соціальний захист, інформаційні ресурси, банк даних, реєстр, інформаційна система.*

In the article, the author defines the range of information resources in the social sphere, summarizes the list of social information that circulates in them, defines the main normative legal acts that regulate their functioning, identifies the shortcomings of domestic legislation in this sphere and the prospects for its improvement in order to approach the implementation of the Strategy's goals digital transformation of the social sphere. It was found that the information that ensures the realization of the social rights of citizens and circulates in the information resources of the social sphere includes: information that gives the opportunity to apply for state social assistance for children, about the social status of a citizen; contained in the mandatory state social insurance certificate, in the pension certificate, in the electronic pension file; about a person's disability; about wages, paid insurance contributions, pension amount; on the assignment of housing subsidies; social assistance to low-income families; about orphans, children deprived of parental care, children in difficult life circumstances, etc. The list of information resources in the social sphere is defined. Such shortcomings of the legal regulation of the functioning of information resources in the social sphere as the lack of a systematic approach were revealed; non-regulation of the use by social protection institutions in the social sphere of such resources as an electronic office, a web portal, a website, a portal of electronic services; lack of feedback mechanisms with citizens regarding the quality of these resources and their information content; insufficient level of information interaction of public authorities in the social sphere; non-compliance with international standards of personal data protection and transparency of public authorities.

Key words: *social sphere, social rights, social information, social services, social institutions, social protection, information resources, data bank, register, information system.*

Конституція України проголошує нашу державу соціальною, закріплює соціальну спрямованість економіки, передбачає гарантії здійс-

нення та захисту соціальних прав громадян, у тому числі внутрішньо переміщених осіб [1]. Зараз в Україні надають понад 100 видів соці-

альних послуг, а установи приймають до 7 млн заяв у паперовому вигляді [2]. Усі громадяни України, не залежно від території їх перебування, отримують соціальні послуги та адміністративні послуги соціального характеру від органів публічної влади України.

І.Г. Оксьом наголошує, що однією з форм діяльності соціальної сфери в сучасних умовах, в період формування інформаційного суспільства, цифрової економіки є розвиток у е-форматі [8, с. 53]. В сучасних умовах реалізація конституційних положень щодо забезпечення реалізації соціальних прав громадян можлива тільки завдяки застосуванню сучасних інформаційних технологій, що є частиною модернізації соціальної сфери.

Проблема створення нового формату відносин у соціальній сфері має об'єктивні причини, наголошує І.Г. Оксьом, а саме розвиток інформаційного суспільства й цифрової економіки та процеси їх глобалізації, прагнення учасників соціальних відносин до досягнення добробуту, міжнародні стандарти та європейській вибір України [3, с. 53–54]. За багатьма параметрами вітчизняна модель системи соціальних послуг не відповідає європейським нормам і стандартам, також вважає К.В. Дубич. До одного з таких параметрів належить законодавча та нормативно-правова неврегульованість. Правові акти, які врегульовують питання надання в Україні соціальних послуг, відзначаються неадекватністю термінологічного апарату, розмитістю визначень функцій, цілей і напрямів роботи відповідних інститутів [4, с. 67]. Висновки науковців знайшли свою підтримку і на рівні нормативно-правових актів.

У Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери визначено необхідність проведення комплексної цифрової трансформації всіх компонентів системи соціального захисту населення та системного перегляду нормативно-правових актів з питань соціального захисту населення та внесення до них змін [5]. Тобто питання удосконалення правового регулювання функціонування інформаційних ресурсів у сфері захисту соціальних прав громадян є одним із пріоритетних напрямів реалізації Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери в Україні.

Науковим опрацюванням питання правового регулювання функціонування інформацій-

них ресурсів у соціальній сфері займалися такі вчені як Г.О. Блінова, К.В. Дубич, О.О. Кочемировська, І.Г. Оксьом, Г.П. Орел, О.М. Пищуліна та інші. Водночас системного дослідження системи інформаційних ресурсів у соціальній сфері, правових засад їх використання, змісту інформації, що циркулює в них не було приділено достатньо уваги.

Постановка завдання. Мета статті полягає у визначенні кола інформаційних ресурсів у соціальній сфері, узагальненні переліку соціальної інформації, що в них циркулює, з'ясуванні основних нормативно-правових актів, що регулюють їх функціонування, виявлення недоліків вітчизняного законодавства у цій сфері та перспектив його удосконалення з метою наближення реалізації цілей Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери.

Сучасні потреби громадян у необхідності в дистанційному отриманні соціальних послуг через воєнний стан та карантинні обмеження, прийняття у 2020 році такого важливого для регулювання інформаційних відносин у соціальній сфері документу як Стратегія цифрової трансформації соціальної сфери, обумовлюють необхідність наукового дослідження правових підстав функціонування інформаційних ресурсів у сфері соціального захисту населення.

Результати дослідження. У реалізації конституційних соціальних прав людини велике значення має інформаційне забезпечення їх реалізації, тому що інформація є однією зі складових частин соціальної системи. Найбільш розвиненим вважається той об'єкт, у якому інтенсивніше і багатше організований інформаційний обмін. Інформація водночас виступає головним чинником самоорганізації систем будь-якої природи, визначає, розвиток еволюційних процесів, структуру і стійкість соціальних систем, які виникають, що обумовлює необхідність створення системи інтенсивного обміну із соціальними структурами на основі принципу інформаційної відкритості [6; с. 189]. На сучасному етапі розвитку суспільства цифрові технології є невід'ємним елементом успішного реформування та функціонування будь якої сфери.

Іншим аспектом інформаційних відносин у соціальній сфері є транспарентність органів публічної влади, що здійснюють соціальний

захист громадян. Існує зростаюча тенденція до відкритості органів публічної влади, але ще залишаються проблеми щодо якості та актуальності інформації, що наповнює державні реєстри. С. Семяніста звертає увагу на низьку «якість» ведення загальнонаціональних державних реєстрів через відсутність повної інформації про адміністративну діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування, що не відповідає вимогам забезпечення реалізації принципів прозорості та відкритості здійснення публічного управління [7; с. 107]. Відсутні механізми оскарження якості ведення загальнонаціональних державних реєстрів, та інших баз даних, що є порушенням соціальних та інформаційних прав громадян.

Удосконалення соціального захисту громадян та публічного управління у цій сфері визначені як пріоритетні напрями державної та міжнародної політики у декількох стратегічних документах. Так, Ратифікувавши Угоду про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Україна взяла на себе зобов'язання з міжнародного співробітництва щодо забезпечення гідної праці, політики зайнятості, безпечних та здорових умов праці, соціального діалогу, соціального захисту, соціального залучення, гендерної рівності та недискримінації [9]. На виконання міжнародних зобов'язань в Указі Президента України «Про стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» однією з 62 реформ та програм розвитку держави було передбачено проведення реформи системи соціального захисту [10]. Концепція реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей, що розроблена в контексті проведення реформи системи соціального захисту, передбачає створення Національної соціальної сервісної служби України [11] та здійснення нею адміністрування процесів надання соціальної підтримки, моніторинг та оцінювання їх якості, надання сервісних послуг із використанням новітніх інформаційно-аналітичних систем [12].

З урахуванням загальної тенденції цифровізації публічного управління в Україні було прийнято Стратегію цифрової трансформації соціальної сфери, яка визначає напрями та

завдання комплексної цифрової трансформації всіх компонентів системи соціального захисту населення на основі єдиних підходів, стандартів і технологій [5].

У свою чергу, соціальний захист населення Стратегією цифрової трансформації соціальної сфери визначається як система забезпечуванних державою економічних, соціальних та організаційних заходів, що спрямовуються на підтримку найбільш вразливих верств населення. За змістом соціальний захист це будь-які соціальні виплати, пільги, послуги, заходи, що передбачені для громадян законодавством і забезпечуються інституціями соціального захисту за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, Пенсійного фонду України, фондів загальнообов'язкового державного соціального страхування, міжнародної технічної допомоги та інших джерел, не заборонених законодавством [13]. Згідно чинного законодавства основними суб'єктами здійснення соціального захисту та соціальної підтримки громадян є інституції соціального захисту [5]. Чинне законодавство передбачає, що адміністрування процесів надання соціальної підтримки, моніторинг та оцінювання їх якості, надання сервісних послуг здійснюватимуться із використанням новітніх інформаційно-аналітичних систем [12].

Згідно Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери до складу Єдиної інформаційної системи соціальної сфери (ЄІССС) відносяться: 1) єдина централізована база даних; 2) загальні підсистеми; 3) прикладні підсистеми [13]. Основними інформаційними системами, з яких необхідно забезпечити завантаження даних до ЄІССС, є такі: 1) Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги; 2) автоматизована система оброблення документації з призначення та виплати допомоги на базі комп'ютерних технологій; 3) програмний комплекс «Житлові субсидії»; 4) Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій; 5) програмний комплекс «Наш дім»; 6) Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб; 7) Єдина інформаційно-аналітична система «Діти»; 8) Централізований банк даних з проблем інвалідності; 9) Єдина інформаційно-аналітична система Фонду соціального страху-

вання; 10) Єдиний інформаційний банк даних Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю щодо реєстрації роботодавців і даних про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю; 11) Державний реєстр майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей [13]. Водночас передбачено цим нормативно-правовим актом можливість завантаження даних до ЄІССС з інших інформаційних систем та інформаційних ресурсів соціальної сфери якщо це буде передбачено законом.

Оксьом І.Г. зазначає, що основними законодавчими актами, які регулюють інформаційну взаємодію у соціальній сфері є: Конституція України, Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України, закони України: «Про інформацію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про державну таємницю», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про адміністративні послуги», «Про електронну комерцію» [3, с. 53]. Розглядаючи нормативно-правове регулювання функціонування інформаційних ресурсів у сфері соціального захисту населення необхідно доповнити зазначений перелік такими нормативно-правовими актами як: Закони України «Про електронний цифровий підпис», «Про електронні комунікації», «Про соціальні послуги», «Про зайнятість населення», «Про верифікацію та моніторинг державних виплат» та інші.

Систематизуючий вплив на інформаційні правовідносини у соціальній сфері здійснюють Постанови Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 404 «Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери» та від 11.11.2020 р. № 1278 «Про запровадження експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери», Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 1057-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей» та від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. «Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери».

Прем'єр-міністр України Д.А. Шмигаль анонсував, що із впровадженням ЄІССС укра-

їнцям не потрібно буде звертатися у декілька держустанов, щоб зібрати всі необхідні довідки для отримання соціальних послуг, оскільки процес оформлення соціальної допомоги, субсидії, виплат, пенсійного посвідчення або статусу ВПО буде займати мінімум часу, а нарахування коштів — буде справедливим для всіх категорій громадян, що також призведе до зниження рівня бюрократії та корупції [2; 14]. ЄІССС з першого жовтня 2022 року стала доступною в управліннях соціального захисту населення по всій території України, що забезпечує прискорення оформлення допомоги на проживання внутрішньо переміщеним особам та вирішення проблемних ситуацій переселенців. Наразі в ЄІССС працюють 5593 користувачі та 653 адміністратори [15]. У зв'язку із зазначеним розпочався активний процес наповнення відомостями ЄІССС з інших інформаційних ресурсів соціальної сфери та модернізації цих ресурсів, що у свою чергу вимагатиме корегування нормативно-правових актів, що визначають порядок їх функціонування.

Водночас процес інтеграції зазначених інформаційних систем та наповнення ЄІССС продовжується паралельно із їх самостійним функціонуванням. Відповідно діють нормативно-правові акти, що визначають засади використання як самостійних інформаційно-аналітичних систем так і елементів ЄІССС.

Основними нормативно-правовими актами, що визначають особливості інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації у соціальній сфері, Г.О. Блінова вважає наступні: Закон України «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус» від 20 листопада 2012 року № 5492-V; Положення Про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги, затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 року № 117; Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, затверджене постановою Правління Пенсійного фонду України від 18 червня 2014 року № 10-1; Положення про Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування, затверджене постановою

Правління Пенсійного фонду України від 08 жовтня 2010 року № 22-1; Положення про централізований банк даних з проблем інвалідності, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2011 року № 121; Положення про Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 року № 376; Положення про Єдиний державний реєстр ветеранів війни, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 14 серпня 2019 року № 700 [16, с. 339]. На сьогодні Положення про Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування, затверджене постановою Правління Пенсійного фонду України від 08 жовтня 2010 року № 22-1 замінило Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, затверджене Постановою правління Пенсійного фонду України 18.06.2014 № 10-1, а Положення про Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 року № 376 замінило Положення про Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2016 р. № 376.

Ведення бойових дій в Україні активізувало такі інститути соціальної підтримки як гуманітарна допомога та волонтерство, з'явилися у соціальній сфері ще такі інформаційні ресурси як : автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги та Реєстр волонтерів анти-терористичної операції.

О. О. Кочеміровська, О. М. Пищуліна констатують, що соціальні питання в Україні регулюють щонайменше 170 законів України, 400 постанов Кабінету Міністрів, 1100 відомчих і міжвідомчих наказів щодо соціального захисту осіб похилого віку (в т.ч. ветеранів війни та праці); надання соціальних послуг різним категоріям осіб і сімей у складних життєвих обставинах (у т.ч. малозабезпеченим); соціальної захищеності інвалідів; охорони дитинства (в т.ч. соціального захисту дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування); допо-

моги чорнобильцям; надання житлових субсидій та інших соціальних виплат, додаткових гарантій для малозабезпечених сімей із хворими дітьми, допомоги сім'ям із дітьми, при народженні дитини, здійснення міжбюджетних трансфертів тощо [17, с. 27]. Ця тенденція безпосередньо впливає і на законодавство, що регулює інформаційні відносини у соціальній сфері. Слід погодитись із О. О. Кочеміровською та О.М. Пищуліною, що систематизація наявного законодавства перешкоджає відсутності єдиної концепції реформування нормативно-правової бази та моделі систематизації соціального законотворення. Недосконалість нормативно-правового забезпечення ускладнює реалізацію конституційних прав громадян. Наведені нормативно-правові акти, що регулюють інформаційні відносини у соціальній сфері також складно підлягають систематизації. Водночас намітилась покращення у цьому напрямку, оскільки у Положенні про Єдину інформаційну систему соціальної сфери визначений перелік основних інформаційних систем, з яких необхідно забезпечити завантаження даних до ЄІССС [13], тобто закріплений інформаційний зв'язок цих баз даних.

Водночас, Г.О. Блінова зазначає, що потребують додаткового нормативного врегулювання використання таких інформаційних ресурсів як Портал електронних послуг Пенсійного фонду України, веб-сайт «Єдине соціальне середовище зайнятості» Державної служби зайнятості, що включає «Електронний кабінет роботодавця» і «Електронний кабінет безробітного», веб-портал «Звернення у сфері державної реєстрації актів цивільного стану»; автоматизована система обробки пенсійної документації; Єдина інформаційно-аналітична система Державної служби зайнятості та інші [17, с. 340]. Зазначені ресурси відіграють важливу інформаційну функцію для громадян, які за їх допомогою реалізують свої соціальні права. Водночас спостерігається відсутність чітких інструкцій по внесенню та корегуванню даних ресурсів, їх оновлення, строків та порядку надання відповідей на запити, відсутність механізму корегування інформації, що в них міститься та оскарження бездіяльності їх адміністраторів.

Удосконалення правового регулювання функціонування інформаційних ресурсів у соці-

альній сфері є одним з перспективних напрямів на думку І.Г. Оксьом, що включає завершення формування нормативно-правової бази щодо переходу на е-формат взаємодії у процесі діяльності між державою, бізнесом та громадянами; розвиток системи е-взаємодії між цими суб'єктами; упровадження різних форм ідентифікації учасників е-взаємодії; гармонізацію українського законодавства із нормами європейського права [3, с. 53]. До цього переліку, на наш погляд, необхідно додати ще такий напрям удосконалення нормативно-правового регулювання інформаційних відносин у соціальній сфері як розробка стандартів формування, ведення, використання наведених у статті соціальних реєстрів, електронних кабінетів, веб сайтів, електронних платформ та інших видів інформаційних ресурсів.

Висновки. З'ясовано, що відповідно до Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери, Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери, Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей та інших нормативно-правових актах до інформації, що забезпечує реалізацію соціальних прав громадян, та циркулює в інформаційних ресурсах соціальної сфери відносяться відомості : 1) що дають можливість звернутись за державною соціальною допомогою на дітей; 2) про соціальний статус громадянина; 3) що містяться у свідоцтві про загальнообов'язкове державне соціальне страхування; 4) що містяться в пенсійному посвідченні; 5) з електронної пенсійної справи згідно з даними Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування; 6) про інвалідність особи згідно за даними Єдиного соціального реєстру; 7) про заробітну плату, сплачені страхові внески, розмір пенсії; 8) про призначення житлових субсидій; 9) про призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям; 10) інформація щодо надання соціальних послуг; 11) інформація про призначення компенсації фізичній особі, яка надає соціальні послуги з догляду на непрофесійній основі тощо; 12) про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, кандидатів в усиновлювачі, опікуни, піклувальники,

прийомні батьки, батьки-вихователі та усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів; 13) для ідентифікації особи для отримання конкретних видів соціальної допомоги та доступу до інформації з Єдиного соціального реєстру тощо [13; 12; 5]. Ця та інша інформація забезпечує реалізацію та захист соціальних прав громадян, взаємодію з соціальними інституціями, здійснення соціальної підтримки та надання соціальних послуг.

Ці відомості концентруються, зберігаються, використовуються, змінюються у таких інформаційних системах як: Реєстр надавачів та отримувачів соціальних послуг [18], Єдиний соціальний реєстр на базі реєстру застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування; Єдина інформаційна система соціальної сфери; централізований банк даних з проблем інвалідності; Єдиний державний веб портал електронних послуг (Дія); Банк даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів [19]; Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги; Єдина інформаційна база даних про внутрішньо переміщених осіб Централізований банк даних з проблем інвалідності; Єдина інформаційно-аналітична система Фонду соціального страхування; Єдиний інформаційний банк даних Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю щодо реєстрації роботодавців і даних про зайнятість та працевлаштування осіб з інвалідністю; Державний реєстр майнових об'єктів оздоровлення та відпочинку дітей [13]; Інформаційно-аналітична платформа електронної верифікації та моніторингу [20]; Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій [21]; Єдиний державний демографічний реєстр [22]; Державний реєстр загальнообов'язкового державного соціального страхування [23]; автоматизована система реєстрації гуманітарної допомоги [24]; Реєстр волонтерів антитерористичної операції [25].

Основними нормативно-правовими актами, що регулюють процес функціонування цих реєстрів є: 1) Конституція України; 2) Цивільний

кодекс України, Податковий кодекс України, 3) Закони України: «Про інформацію», «Про електронні документи та електронний документообіг», «Про захист інформації в інформаційно-комунікаційних системах», «Про державну таємницю», «Про доступ до публічної інформації», «Про захист персональних даних», «Про адміністративні послуги», «Про електронну комерцію», «Про електронний цифровий підпис», «Про електронні комунікації», «Про соціальні послуги», «Про зайнятість населення», «Про верифікацію та моніторинг державних виплат», «Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус», «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», «Про соціальні послуги» та інші; 4) Постанови Кабінету Міністрів: від 14 квітня 2021 р. № 404 «Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери»; від 18 вересня 2019 р. № 856 «Питання Міністерства цифрової трансформації»; від 8 червня 2016 р. № 376 «Деякі питання Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій»; від 11.11.2020 р. № 1278 «Про запровадження експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери»; від 29 січня 2003 року № 117 «Про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги»; від 18 червня 2014 року № 10-1 «Про затвердження Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування»; від 16 лютого 2011 року № 121 «Про затвердження Положення про централізований банк даних з проблем інвалідності»; від 14 серпня 2019 року № 700 «Про Положення про Єдиний державний реєстр ветеранів війни»; від 9 жовтня 2020 р. № 92 «Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги»; від 9 грудня 2021 р. № 1272 «Деякі питання надання допомоги в рамках Програми «Підтримка»; від 29 січня 2003 р. № 117 «Про Єдиний державний автоматизований реєстр осіб, які мають право на пільги»; від 22 вересня 2016 р. № 646 «Про затвердження Порядку

створення, ведення та доступу до відомостей Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб»; від 14 березня 2018 р. № 182 «Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій» та інші; 5) Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. «Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери»; від 26 серпня 2020 р. № 1057-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей» та інші; 6) Інші підзаконні нормативно-правові акти: Положення про реєстр застрахованих осіб Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування, затвержене Постановою правління Пенсійного фонду України 18.06.2014 № 10-1, Наказ Міністерства соціальної політики України 28.12.2015 № 1256 «Про ведення банку даних про дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування, і сім'ї потенційних усиновлювачів, опікунів, піклувальників, прийомних батьків, батьків-вихователів»; Наказ Міністерства фінансів України від 30.10.2014 № 1089 «Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС)» та інші.

Наведений перелік нормативно-правових актів свідчить про відсутність системного підходу до правового регулювання функціонування інформаційних ресурсів у соціальній сфері; не урегульованості використання інституціями соціального захисту у соціальній сфері таких ресурсів як електронний кабінет, веб-портал, веб-сайт, портал електронних послуг; відсутності механізмів зворотного зв'язку із громадянами щодо якості цих ресурсів та інформаційним їх наповненням; недостатній рівень інформаційної взаємодії органів публічної влади у соціальній сфері; не відповідності міжнародним стандартам захисту персональних даних та транспарентності органів публічної влади у сфері захисту соціальних прав громадян. Ці недо-

ліки повинні бути виправлені у процесі правового супроводження виконання завдань Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери.

З урахуванням зазначеного необхідно констатувати, що науковці акцентують увагу на удосконаленні нормативно-правового регулю-

вання використання інформаційних та сервісних інтернет ресурсів [3, с. 53], забезпеченні відповідної кваліфікації кадрів щодо використання ними цих ресурсів, як на напрями, що дозволять розв'язати існуючі проблеми щодо модернізації державного регулювання відносин у соціальній сфері.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб: Закон України від 20 жовтня 2014 року № 1706-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 1. ст. 1.
2. Перун В. Цьогоріч в Україні почнуть поетапно впроваджувати Єдину інформаційну систему соціальної сфери. URL: https://lb.ua/tech/2022/06/11/519726_tsogorich_ukraini_pochnut_poetapno.html (дата звернення: 10.10.2022).
3. Оксьом І.Г. Адміністративно-правові основи регулювання соціальної сфери за умов розвитку інформаційного суспільства. *Публічне право* № 2(34) 2019. С. 52-60.
4. Дубич К.В. Реформи соціальних послуг в Україні: сучасний стан і проблеми впровадження. *Аспекти публічного управління*. № 3(17) березень 2015. С. 64-69. URL: http://ccc-tck.org.ua/storage/cso_cc/3.4.pdf
5. Про схвалення Стратегії цифрової трансформації соціальної сфери. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 жовтня 2020 р. № 1353-р. Урядовий кур'єр від 31.10.2020. № 212.
6. Орел Г.П. Інформаційне та масмедійне забезпечення захисту соціальних прав населення. *Право і суспільство*. № 6. 2021. С. 188-194. С. 191 С. 189.
7. Семяніста С. Судовий захист права на інформацію як складова реалізації соціального права особи. Соціальні права та їх захист адміністративним судом. Збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції» (м. Київ, 4 вересня 2020 року). Київ: 2020. 424 с. С. 104-108.
8. Оксьом І. Адміністративно-правові основи регулювання соціальної сфери за умов розвитку інформаційного суспільства. *Публічне право* № 2. (34)2019. С. 52-60.
9. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами. Брюссель, 21.03.2014. Ратифіковано із заявою Законом № 1678-VII від 16.09.2014. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
10. Про Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020»: Указ Президента України від 12.01.2015 № 5/2015. *Урядовий кур'єр* від 15.01. 2015 № 6.
11. Деякі питання Національної соціальної сервісної служби України: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.08.2020. № 783. *Урядовий кур'єр* від 05.09.2020. № 172.
12. Про схвалення Концепції реалізації державної політики щодо соціального захисту населення та захисту прав дітей. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 серпня 2020 р. № 1057-р. *Урядовий кур'єр* від 01.09.2020. № 168.
13. Про затвердження Положення про Єдину інформаційну систему соціальної сфери. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 р. № 404. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/404-2021-%D0%BF#Text>
14. Без додаткових довідок та черг – як зміниться сфера соціальних послуг з впровадженням Єдиної інформаційної системи соціальної сфери. Прес-офіс Міністерства. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/bez-dodatkovikh-dovidok-ta-cherh-yak-zminitsya-sfera-sotsialnikh-poslug-z-vprovadzhennyam-edinoi-informatsiynoi-sistemi-sotsialnoi-sferi> (дата звернення: 04.10.2022).
15. Усі регіони України підключені до Єдиної інформаційної системи соціальної сфери. Прес-служба Міністерства соціальної політики України. 13.10.2022. URL: <https://zor.gov.ua/content/usi-regiony-ukrayiny-pidklyucheni-do-yedynoyi-informatsiynoi-sistemy-socialnoyi-sfery>
16. Блінова Г.О. Адміністративно-правові засади інформаційного забезпечення органів публічної адміністрації в Україні: актуальні питання теорії та практики: дис.... докт. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2019. 570 с.
17. Кочеміровська О. О., Пищуліна О. М. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні : аналіт. доп. К. : НІСД, 2012. 88 с.
18. Про соціальні послуги: Закон України від 17 січня 2019 року № 2671-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2019. № 18. ст. 73.
19. Про запровадження експериментального проекту щодо запровадження першої черги Єдиної інформаційної системи соціальної сфери: Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 р. № 1278. *Урядовий кур'єр* від 22.12.2020. № 249.

20. Про верифікацію та моніторинг державних виплат: Закон України від 3 грудня 2019 року № 324-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 11. ст. 63.

21. Про затвердження Положення про Єдиний державний реєстр отримувачів житлових субсидій: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 р. № 182. *Урядовий кур'єр* від 21.03.2018. № 54.

22. Про Єдиний державний демографічний реєстр та документи, що підтверджують громадянство України, посвідчують особу чи її спеціальний статус. Закон України від 20 листопада 2012 року № 5492-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 51, ст. 716.

23. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 року № 2464-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 2-3. ст. 11.

24. Деякі питання організації ведення автоматизованої системи реєстрації гуманітарної допомоги: Постанова КМУ від 9 жовтня 2020 р. № 927. *Урядовий кур'єр* від 13.10.2020. № 199.

25. Про затвердження Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, що здійснюються шляхом проведення операції Об'єднаних сил (ООС). Наказ Міністерства фінансів України 30.10.2014 № 1089. *Офіційний вісник України* від 05.12.2014. 2014 р. № 95. стор. 122. стаття 2754. код акта 74831/2014.